

Datum raadsvergadering :
Agenda nr. :
Onderwerp :

Aan de leden van de raad.

Onderwerp:

Samenwerking Archiefdiensten West-Brabant

Voorstel

1. Toestemming aan het college van burgemeester en wethouders te verlenen tot het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief West-Brabant (GR RAWB) in Gemeenschappelijke Regeling West-Brabants Archief (GR WBA);
2. Kennis te nemen van het bedrijfsplan van het WBA;
3. Een zienswijze naar voren te brengen over de ontwerp begroting 2016 van het WBA.

Inleiding

Op 28 februari 2013, 7 juni 2013 en 17 juni 2015 informeerden wij u over het onderzoek van de West-Brabantse archiefdiensten om te komen tot een vorm van samenwerken. Op 16 maart 2015 bent u door directeur Hans Janssen van het RAWB tijdens een werkbezoek aan het RAWB nader geïnformeerd. Het onderzoek heeft geleid tot een businesscase. Na instemming van ons college met de businesscase, is deze nader uitgewerkt. Het uiteindelijke resultaat hiervan is dat het RAWB en de archiefdiensten van Roosendaal en Bergen op Zoom (met daarbij aangesloten Woensdrecht en Steenbergen) willen gaan fuseren tot één archiefdienst: het WBA.

Beoogd effect en evaluatie

Met het WBA ontstaat een stabiele en robuuste archieforganisatie, die in staat is om de innovatie van de dienstverlening en de transitie naar duurzaam digitaal archiefbeheer, adequaat op te pakken en uit te voeren.

De belangrijkste strategische resultaatvelden in dit kader zijn:

- Een bijdrage leveren aan een efficiënte en effectieve borging van de analoge en digitale informatie voor bedrijfsvoering, verantwoording en controleerbaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst.
- Goede kwaliteit van beleidsontwikkeling en de uitvoering van kerntaken die voortvloeien uit de Archiefwet 1995 en lokale regelingen.
- Geringe kwetsbaarheid van de uitvoering van kritische taken op het gebied van archiefbeheer en wettelijk toezicht op de nog niet overgebrachte analoge en digitale archiefbescheiden.
- Goede kwaliteit van innovatieve en eigentijdse dienstverlening aan de interne en externe klanten tegen minder meerkosten.

Elke 4 jaar bij aanvang van een nieuwe raadsperiode zal een meerjarenbeleidsplan worden opgesteld. Daarnaast zullen indicatoren worden ontwikkeld en afspraken worden gemaakt, die gebruikt kunnen worden voor de beoordeling van het functioneren van het WBA bij de behandeling van het jaarverslag, de jaarrekening, de beleidsmatige en financiële kaders voor het komende jaar en de ontwerp begroting.

Tenslotte zal het moment van wijziging van de kostenverdeling (zie kanttekening 1.2) worden aangegrepen voor een brede evaluatie van de GR, waarbij ook gekeken zal worden naar de mate waarin verwachtingen t.a.v. de samenwerking binnen het WBA zijn uitgekomen.

Argumenten

1.1 Wijziging GR schept basis voor het WBA

Met de wijziging van de GR RAWB wordt de juridische grondslag voor de nieuwe archiefdienst gelegd.

1.2 Toestemming van de raad is nodig om de samenwerking mogelijk te maken

Het ontwerp van de gewijzigde GR is bijgevoegd. Voor de wijzigingen is de toestemming van uw raad is nodig. Aan het WBA zullen 9 gemeenten deelnemen. Het gaat om de 4 hiervoor genoemde gemeenten en de 5 huidige aan de GR RAWB deelnemende gemeenten: Rucphen, Halderberge, Moerdijk, Zundert en Etten-Leur.

Tot heden neemt ook het Waterschap Brabantse Delta deel aan de GR RAWB. Het waterschap wil alle waterschapsarchieven in eigen beheer nemen en daarom niet langer aan de GR deelnemen.

1.3 De samenwerking voldoet aan de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van regionale samenwerking

De samenwerking binnen het WBA leidt tot een schaalvergroting, die het mogelijk maakt om de omschakeling van analoog naar digitaal sneller en beter vorm te geven. Schaalvergroting vangt de kwetsbaarheid van de uitvoering van de kritische taken op. De samenwerking maakt het mogelijk om de benodigde investeringen in hard- en software te doen en deskundig personeel aan te trekken. Indien aangesloten gemeenten dit alleen moeten doen, of in de huidige samenstelling van de samenwerking via het RAWB, zou dit tot aanzienlijke meerkosten leiden. Met de voorgestelde samenwerking blijven de kosten beheersbaar. Hiermee voldoet de samenwerking aan de doelstellingen van de gemeente op het gebied van regionale samenwerking: kwaliteitsverbetering, krachtenbundeling, kostenbeheersing en in dit geval ook het verminderen van kwetsbaarheid.

1.4 In de GR en in de toelichting is met de nota "Verbonden partijen" rekening gehouden.

De gewijzigde GR is door ons getoetst aan de in de nota "Verbonden partijen" opgenomen regels. In de GR en in de toelichting is met de nota rekening gehouden. Voor een aantal zaken is gekozen om die in de toelichting op te nemen aangezien niet alle bij het WBA betrokken gemeenten een nota "Verbonden partijen" hebben vastgesteld.

Om niet in herhaling te vallen is de gewijzigde GR opgesteld met als uitgangspunt de bepalingen uit de WGR zoveel als mogelijk weg te laten. De bepalingen van de WGR en de nota "Verbonden partijen" over de indiening van de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekeningen zijn echter zondermeer van toepassing op het WBA. Voor wat betreft de ontwerp begrotingen en ontwerp begrotingswijzigingen geldt daarbij, dat de raad het recht heeft om een zienswijze hierover in te dienen.

2 Volledig informeren van de raad via het bedrijfsplan

Om uw raad volledig te informeren ligt het bedrijfsplan van het WBA ter inzage. Het bedrijfsplan geeft de koers van het WBA aan. Het beschrijft de doelstellingen en de gewenste inrichting van het WBA, de kaders die gelden voor de archiefsamenwerking en het groeipad naar de gewenste situatie toe. Als basis voor het bedrijfsplan dient de businesscase, die ook ter inzage ligt.

Een belangrijk onderdeel van bedrijfsplan en businesscase is de vorming van een e-depot. Dit kan gezien worden als de grote aanjager van het opschalen van de archiefdiensten zoals die nu vorm krijgt. Een e-depot kan omschreven worden als het geheel van mensen, middelen, systemen (hard- en software) en procedures, gericht op het opnemen, ontsluiten, duurzaam bewaren en beschikbaar stellen van digitale archiefbescheiden.

De gemeentelijke organisaties slagen erin om steeds meer digitaal te werken. Het papier zal op enig moment voor archiefvorming niet langer leidend zijn. Archiefbescheiden zullen dan niet meer in analoge maar in digitale vorm aan de archiefdiensten worden overgedragen. Een e-depot is voorwaarde om te komen tot een verantwoord digitaal archiefbeheer.

Het is de bedoeling dat het WBA een e-depot gaat beheren. Hiervan kunnen aangesloten organisaties, zoals onze gemeente, gebruik maken voor het opslaan van hun data. De samenwerking maakt het mogelijk om de benodigde investeringen in hard- en software te doen en deskundig personeel aan te trekken.

Voor het e-depot is binnen de begroting van het WBA is een bedrag van € 150.000,- gereserveerd. Het is de bedoeling om in de jaren na 2016 dit bedrag steeds met € 10.000,- op te hogen tot er uiteindelijk jaarlijks een bedrag van € 200.000,- beschikbaar zal zijn.

Maatregelen zowel bij onze organisatie als bij het WBA, om het beheer van digitale archiefbescheiden op elkaar af te stemmen, zullen onderdeel uitmaken van het e-depot.

Het e-depot zal in 2020 operationeel zijn.

3 Enkele onduidelijkheden in de ontwerp begroting noodzaken tot het indienen van de zienswijze, zoals die geformuleerd is in bijgevoegd ontwerp besluit

Er bestaan nog enkele onduidelijkheden voor wat betreft de ontwerp begroting van het WBA. Tijdens het fusietraject konden deze onduidelijkheden niet opgelost worden. Het gaat om de volgende issues:

- **Reserves**
In de begroting wordt de reservepositie van de RAWB opgenomen als nieuwe reservepositie van de GR WBA. De oude reserve positie is opgebouwd door de oude deelnemers van de RAWB en niet door de nieuwe toetreders. In de begroting is niet genoemd dat de nieuwe toetredende deelnemers, de reservepositie naar rato aanvullen. De oude reservepositie dient dus terug betaald te worden aan de oude deelnemers.
- **Formatie**
In de begroting staat vermeld dat wegens verplichtingen jegens het huidige personeel, de streefformatie bij de start van de GR niet direct gerealiseerd zal zijn. Hier is niet bij aangegeven wat de gevolgen hiervan zijn zowel financieel als beleidsmatig.
- **Hosting website**
In de begroting is aangegeven dat er een bedrag van € 75.000 nodig is voor hosting website. Niet duidelijk is of dit zowel eenmalige als structurele kosten zijn.
- **Pc-netwerk**
De begroting maakt melding van het aanleggen van een pc-netwerk in het Koetshuis. Onduidelijk is hoe hoog de kosten van het aanleggen van dit netwerk zijn en hoe dit netwerk gefinancierd gaat worden.

Alternatieven/varianten

Al enige tijd is duidelijk dat het RAWB over onvoldoende draag- en daadkracht beschikt om een kwalitatief goed archiefbeheer en een goede dienstverlening in de toekomst te garanderen. Wij hebben dit bij verschillende gelegenheden onder uw aandacht gebracht en daarbij aangegeven dat schaalvergroting noodzakelijk was om de nieuwe uitdagingen, zoals een e-depot, zoveel mogelijk in samenwerking op te pakken. Door het bestuur van het RAWB is naar de verschillende mogelijkheden van samenwerking binnen West-Brabant gekeken. Verschillende alternatieven zijn langsgekomen, waarbij ook de gemeente Breda was betrokken. Helaas gaat voor Breda een fusie te ver. Hierover informeerden wij u in de raadsbrief van 7 juni 2013. De enige overgebleven optie voor schaalvergroting binnen West-Brabant ligt nu voor.

Kantttekeningen en risico's

1.1 De vestigingsplaats van het WBA zal Bergen op Zoom worden waardoor bezoekers aan de huidige RAWB voortaan naar Bergen op Zoom moeten reizen

De (juridische) vestigingsplaats van het WBA zal Bergen op Zoom worden. Het kantoor en de studiezaal zullen gevestigd worden in het Koetshuis, dat een onderdeel is van het Markiezenhofcomplex. Voor de opslag van de analoge archieven zal gebruik gemaakt worden van de archiefbewaarplaats van Bergen op Zoom en de huidige bewaarplaats van het RAWB. De huidige kantoorruimte van het RAWB zal worden verhuurd aan een derde partij. Het gevolg van de nieuwe huisvestingssituatie is dat de bezoekers van het huidige RAWB voortaan naar Bergen op Zoom zullen moeten reizen. Dit behoeft geen bezwaar te zijn, omdat steeds meer onderdelen van het archief digitaal via de website raadpleegbaar zijn. De laatste jaren is het bezoek aan de studiezaal dan ook afgenomen. De huidige studiezaal in Oudenbosch is mede om die reden nog maar beperkt open. Het WBA heeft meer mogelijkheden voor een ruimere openstelling van de studiezaal.

1.2 In 2020 kan de gehanteerde verdeelsleutel leiden tot wijziging van de hoogte van onze bijdrage aan het WBA

Als verdeelsleutel voor de nieuwe regeling wordt het aantal meters overgebrachte analoge archiefbescheiden gehanteerd. Dit is nu voor het RAWB ook het geval. Als er daadwerkelijk digitale archiefbescheiden in het e-depot worden opgenomen zal er een moment komen voor wijziging van de verdeelsleutel. Dit moment is nu voorzien in 2020 en kan van invloed zijn op de hoogte van onze bijdrage aan het WBA.

1.3 Voor het WBA geldt een uitzondering van de afspraak dat een gemeenschappelijke regeling geen (risico) reserve mag aanhouden

Voor gemeenschappelijke regelingen geldt de afspraak, dat deze geen reserves aanhouden voor risico's. Gemeenten houden in hun weerstandsvermogen rekening met de risico's van de gemeenschappelijke regelingen. Voor het WBA wordt een uitzondering gemaakt, omdat het WBA belastingtechnisch als ondernemer wordt aangemerkt. Dit heeft als voordeel, dat van de uitgaven van het WBA de BTW kan worden afgetrokken. Aan gemeenten wordt BTW in rekening gebracht, die een gemeente kan compenseren via het BTW-compensatiefonds. De fiscale status van ondernemer heeft ook tot gevolg dat een terugvordering van de BTW m.b.t. de bouw van het pand in Oudenbosch achterwege blijft. Voorwaarde behorende bij deze status is dat positieve saldi aan de eigen reserve worden toegevoegd. Voor het RAWB was dezelfde regeling van toepassing.

Overige toelichting

Financiële consequenties

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage voor het WBA zal hoger uitvallen, dan de huidige jaarlijkse bijdrage aan het RAWB. In 2015 betaalde de gemeente € 103.114,- aan het RAWB. Daar staat tegenover dat we een robuuste archieforganisatie krijgen, die is ingericht voor de digitale toekomst en die de gemeente ontzorgt op het gebied van het e-depot. Zo'n e-depot realiseren binnen het RAWB leidt tot hogere kosten. Dat blijkt uit het hiernavolgende overzicht. In de cijfers is de uittreding van het Waterschap Brabantse Delta verwerkt. Deze uittreding op zich leidt al tot een hogere gemeentelijke bijdrage, omdat de kosten door minder deelnemende partijen gedragen moeten worden.

RAWB 2016 zonder e-depot	RAWB 2016 conform benchmark en met e-depot	WBA 2016 met e-depot
€ 110.336	€ 140.193	€ 116.027

De conclusie hiervan is dat de samenwerking binnen het WBA leidt tot minder meerkosten.

Doorgaan met het RAWB en binnen dit samenwerkingsverband realiseren van een e-depot zal veel

meer kosten met zich mee brengen. Het realiseren van de taken als gemeente alleen leidt tot nog meer kosten.

Bijgevoegd is het ontwerp van de begroting van het WBA voor 2016. Het gaat om een begroting voor het gehele jaar. In de begroting is voor Etten-Leur een bijdrage van € 116.027,- geraamd. In de praktijk zal het dus om € 58.013,50 gaan, omdat het WBA pas op 1 juli van start gaat. Tot 1 juli is de eerder door uw raad behandelde begroting 2016 van het RAWB van toepassing op basis waarvan onze gemeente een bedrag van € 49.316,50. zal bijdragen. In totaal komt de gemeentelijke bijdrage voor 2016 neer op € 107.330,-. De gemeentelijke bijdrage voor het WBA zal in 2017 en de jaren daarna uiteindelijk gaan uitkomen op € 116.027,-

In de gemeentelijke begroting is hiermee rekening gehouden.

Personele consequenties

De beoogde samenwerking heeft gevolgen voor de medewerkers van de daarbij betrokken archiefdiensten. Uitgangspunten die men wil hanteren zijn:

1. Hantering van het principe mens volgt werk en daarmee expliciet ook van behoud van werkgelegenheid en salaris.
2. Beschikking verkrijgen over kwantitatief en kwalitatief voldoende personeel, dat de transitie van analoog naar digitaal heeft gemaakt. In de businesscase is rekening gehouden met 19,5 FTE. Hieraan wordt nog 1FTE toegevoegd, die door Roosendaal zal worden gefinancierd voor de bemensing van het cultuurcluster Tongerlohuys. In de ontwerp begroting van het WBA is deze extra FTE verwerkt.

Als gevolg van natuurlijk verloop is er geen sprake van boventalligheid. De wijze waarop het personeel zal worden ingepast is iets voor de verdere uitwerking van de regeling. In ieder geval zullen de spelregels die gelden bij inpassing van personeel bij samenwerkingstrajecten worden nageleefd en gerespecteerd.

Juridische consequenties

Op dit voorstel zijn met name de Gemeentewet, de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) en de Archiefwet 1995 van toepassing.

Om juridische redenen is gekozen voor een GR met openbaar lichaam. In de businesscase is dit verder uitgewerkt. Er is sprake van een zogenaamde collegeregeling. Collegetaken worden aan de nieuwe dienst overgedragen. Directe aansturing vindt plaats vanuit het college.

Het WBA levert kerntaken, plustaken en taken voor derden. Dit is uitgewerkt in de businesscase, de GR en het bedrijfsplan. Dienstverleningsovereenkomsten zijn voorzien voor de eventuele levering van de plustaken en taken voor derden.

Wijkgericht werken

De samenwerking van de archiefdiensten heeft geen raakvlakken met het onderwerp wijkgericht werken.

Wmo-proof paragraaf

De studiezaal in Bergen op Zoom is toegankelijk voor minder validen.

Planning

Uitgangspunt voor de GR van het WBA is de bestaande GR van het RAWB. Er worden drie stappen gezet:

1. Het Waterschap Brabantse Delta treedt op 1 juli 2016 uit de GR RAWB. Door ons college is vorig jaar al ingestemd met een exit-regeling voor het waterschap op grond van artikel 37 van de huidige regeling, dat handelt over onvoorziene omstandigheden.

2. De gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht, Steenbergen en Roosendaal treden op 1 juli 2016 toe tot de GR RAWB. Door ons college is ook hiermee ingestemd.
3. Als gevolg van de uittreding en toetredingen is wijziging van de GR RAWB gewenst. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om in de GR ook een eerdere herziening van de WGR te verwerken. Uw raad wordt nu om toestemming voor de wijziging gevraagd. Hierna zal het college een definitief besluit nemen. De wijziging zal ingaan per 1 juli 2016.

Er is een stuurgroep ingesteld en een kwartiermaker aangesteld. De kwartiermaker zal aan de hand van een door de stuurgroep vastgesteld plan van aanpak de nieuwe organisatie vormgeven. De directeuren bedrijfsvoering van de aangesloten gemeenten, in onze situatie is dat het afdelingshoofd CO, fungeren hierbij als een belangrijk klankbord en dienen tevens als bestuurlijke antenne. De organisatie zal per 1 juli 2016 van start gaan.

Communicatie en participatie

1. Communicatie vooraf

Dit voorstel is tot stand gekomen in overleg met medewerkers van de teams juridische ondersteuning, financiën en communicatie, het afdelingshoofd CO en het teamhoofd informatie. Door de betrokkenen is overlegd met collega's van andere bij de samenwerking betrokken gemeenten.

2. Communicatie na besluitvorming

De resultaten van de besluitvorming worden teruggekoppeld aan de kwartiermaker en stuurgroep.

3. Participatie

Dit voorstel heeft geen raakvlakken met het onderwerp participatie.

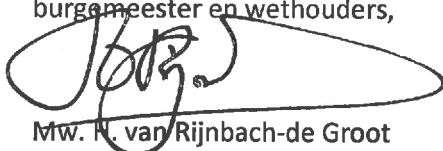
Bijlagen

1. ontwerp besluit
2. ontwerp gewijzigde GR
3. begroting 2016 WBA

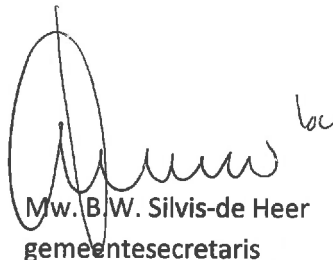
Met vriendelijke groet,

15 JAN 2016

burgemeester en wethouders,

Mw. N. van Rijnbach-de Groot
burgemeester

Mw. B.W. Silvis-de Heer
gemeentesecretaris